ШУҲРАТ СИРОЖИДДИНОВ

ИЛМ ВА ТАХАЙЮЛ САРҲАДЛАРИ

ЯНГИ АСР АВЛОДИ
Тошкент
2011

УДК: 821.512.133
ББК: 63.3(5Ўз)454
С–60

Сирожиддинов Ш. Илм ва тахайюл сарҳадлари (**илмий-маънавий** мерос). –Т.: «Янги аср авлоди», 2011 – 132 б.

ISBN 978-9943-08-796-5

Монографияда халқимизнинг ижтимоий-маънавий ҳаётида ва тафаккурининг шаклланишида сезиларли таъсир кўрсатган мутафаккирлар ҳақида фикр юритилган.

Китобда келтирилган Мотуридий, Ғаззолий, Сўфи Оллоёр каби мутафаккирлар халқимизга қайсидир даражада таниш, маълум ва машҳур бўлса-да, аммо, муаллиф ЎзФАШИ қўлёзма фондида сақланаётган 20 дан ортиқ манба ва хорижий адабиётларга таянган ҳолда янги маълумотларни берган ва улар асосида ўз мулоҳазаларини қурган. Шу билан бирга Шиҳобиддин Суҳравардий, Мавлоно Чустий, Шайх Аҳмад Сирҳиндий каби шу пайтгача кўпчиликка маълум бўлмаган мутафаккирлар ҳақида янги маълумотларни тақдим этганлиги китобнинг жамоатчилик учун жуда зарурлигини кўрсатади.

УДК: 821.512.133
ББК: 63.3(5Ўз)454

Тақризчилар:
Ҳамидулла БОЛТАБОЕВ,
филология фанлари доктори, профессор

Бухориддин МАМЕДОВ,
филология фанлари доктори, профессор

ISBN 978-9943-08-796-5
© Шуҳрат Сирожиддинов. «Илм ва тахайюл сарҳадлари». «Янги аср авлоди», 2011 йил.

КИРИШ

Мустақиллик халқимиз ўтмиш маънавий ҳаётининг чанг босиб ётган саҳифаларини очиш имкониятини берди. Ўтган йиллар давомида қатор алломаларимизнинг номлари билан бир бирга, серқирра илмий-маънавий мерослари ҳам юзага чиқарилди. Буюк муҳаддисларимиз, аллома фақиҳларимиз, калом илми пешволарининг беназир асарлари халқимизга тақдим этилди. Ўзбек халқи маънавияти тарихида муҳим ўрин тутган суфийлик тариқатлари ҳақидаги адабиётларнинг нашр этилиши, айниқса, кўпгина руҳий-маънавий эътиқод йўналишлари ҳақида маълум тасаввур уйғотди. Бу – ҳаётий зарурат эди. Зотан, суфиёна тафаккур ва тарбия халқимизнинг қон-қонига сингиб кетган. Коммунистик тузум мафкураси бир неча авлод ўсиши баробарида халқни диний-мазҳабий, ақидавий-фиқҳий тушунча ва тамойиллар, илмий ва амалий тасаввуф моҳиятини тушуниш ҳамда фарқлаш имкониятидан маҳрум қилди. Натижада, мустақиллик берган виждон ва эътиқод эркинлигидан, биринчи навбатда, четдаги турли баттол ва қаттол, бидъат ва залолатга ботган диний оқимлар фойдаланишга уриндилар. Ўтган йиллар давомида мамлакатимизда қадим миллий-диний қадриятларимизни тиклаш йўлида жуда катта ишлар қилинди. Халқимизнинг илмий-маънавий тафаккури юксалди, ҳақ ва ноҳақ таълимотларни фарқлашга ўтди. Соғлом эътиқод шакллана бошлади. Буюк бобокалонларимизнинг ибратли ҳаёти ва таълимотларини чуқур ўрганиб, ўз эътиқодини занг ва ғубордан сайқаллади. Хусусан, бугунги кунда Абу Мансур Мотуридий, Имом Бухорий, Бурҳониддин Марғиноний, Нажмиддин Кубро, Абдухо-

лиқ Ғиждувоний, Аҳмад Яссавий, Баҳоуддин Нақшбанд, Хожа Убайдуллоҳ Аҳрор ҳақидаги рисолалар ҳар бир хонадоннинг азиз мулкига айланди, десак муболаға бўлмас.

Эътиборингизга ҳавола этилаётган ушбу китоб ана шу йўналишдаги яна бир эзгу қадамлардан бўлиб, унда халқимизнинг ижтимоий-маънавий ҳаётида ва тафакку-рининг шаклланишида сезиларли таъсир кўрсатган улуғ мутафаккирлар ҳақида сўз боради.

МУНДАРИЖА

Кириш ... 3
Абу Мансур Мотуридий ... 5
Тасаввуф дарғалари ... 18
Ғаззолий таълимоти ... 34
Шиҳобиддин Суҳравардий ва унинг ишроқ фалсафаси ... 55
Хожа Аҳрорнинг ҳиндистонлик издошлари ... 74
Шайх Аҳмад Сирҳиндий ... 80
Сўфи Оллоёр ... 93
Фойдаланилган адабиётлар ... 127

Адабий-бадиий нашр

ШУҲРАТ СИРОЖИДДИНОВ

ИЛМ ВА ТАХАЙЮЛ САРҲАДЛАРИ

Муҳаррир Гавҳар МИРЗАЕВА
Тех. *муҳаррир* Вера ДЕМЧЕНКО
Бадиий муҳаррир Уйғун СОЛИҲОВ
Мусаҳҳиҳ Зокир ЗАМОНОВ
Компьютерда саҳифаловчи Феруза БОТИРОВА

Босишга 31.10.2011 й.да рухсат этилди. Бичими 84х108 1\32.
Босма тобоғи 4,125. Шартли босма тобоғи 6,93.
Гарнитура «LexTimes Cyr+Uzb». Офсет қоғоз.
Адади 1000 нусха. Буюртма № 279.
Баҳоси келишилган нархда.

«Янги аср авлоди» НММда тайёрланди.
Лицензия рақами: AI № 198. 2011 йил 28.08 да берилган.
«Ёшлар матбуоти» босмахонасида босилди.
100113. Тошкент, Чилонзор-8, Қатортол кўчаси, 60.

Мурожаат учун телефонлар:
Нашр бўлими – 278-36-89; Маркетинг бўлими – 128-78-43
факс – 273-00-14; web-сайтимиз: www.ibook.uz
e-mail: yangiasr@ibook.uz; yangiasravlodi@mail.ru